

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

СЛОБОЖАНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

Серія: Філологія

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Випуск 13, 2026

Видавничий дім
«Гельветика»
2026

Засновник – Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Журнал «Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія» засновано в 2023 році, виходить 4 рази на рік

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа: Рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення № 479 від 29.02.2024 року (ідентифікатор медіа: R30-03340)

Суб'єкт у сфері друкованих медіа – Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
(вул. Роменська, буд. 87, м. Суми, 40002, rector@sspu.edu.ua, тел. +38 (0542) 68-59-02)

Мови розповсюдження: українська, англійська, німецька, польська, іспанська, французька, болгарська

Фахова реєстрація (категорія «Б»): Наказ МОН України № 768 від 20 червня 2023 року (додаток 3)

Галузь знань: освіта/педагогіка, гуманітарні науки

Спеціальності: А5 Професійна освіта, В11 Філологія (за спеціалізаціями)

Друкується згідно з рішенням вченої ради

Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

(Протокол № 9 від 30.03.2026 р.)

Головний редактор:

Рудь Ольга Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури,
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Україна

Члени редакційної колегії:

Алексахіна Тетяна Олексіївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та практики
романо-германських мов, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Україна

Балабан Олена Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германських
мов і міжкультурної комунікації, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Україна

Горболіс Лариса Михайлівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови
і літератури, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Україна

Іщенко Олена Анатоліївна, доктор філософії, старший викладач кафедри журналістики та філології, Сумський
державний університет, Україна

Капранов Ян, доктор габілітований (мовознавство), професор, професор школи гуманітарних наук
і образотворчого мистецтва, Університет VIZJA, Республіка Польща

Кобліц Карола, Dr. phil., постдокторський науковий співробітник, старший науковий співробітник Асоціації
iLanguage, фахівець із комунікацій Міжнародної федерації сучасних мов та літератур (FILM), дослідник і викладач,
Віденський університет, Австрія

Кравець Лариса Вікторівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри філології, Закарпатський
угорський університет імені Ференца Ракоці II, Україна

Парапатич Андрея, доктор габілітований, доцент кафедри прикладної лінгвістики, Університет Паннонії,
Угорщина

Шарова Тетяна Михайлівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри суспільно-гуманітарних
наук, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, Україна

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення

StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 МОВОЗНАВСТВО

Bielova Maryna Oleksandrivna Creative neologisms in English language chick lit: form-based, meaning-based creativity and their functions.....	5
Bondarenko Victor Oleksandrovyeh, Davydova Tetiana Vasylivna, Kapranov Yan Vasyliovych Ethnolinguistic variations of English in the Greater Toronto Area.....	14
Kalytiuk Lilia Petrivna Dark' matters in framing axiological patterns: from pie to Old English.....	22
Ляхно Наталія Валентинівна Стратегії лінгвістичного кодування об'єктів номінації в структурі мовного простору Києва.....	27
Лобзова Світлана Леонідівна, Чирва Тетяна Дмитрівна Функціонування фразових дієслів в кінематографічному дискурсі як хостинговому для юридичного.....	35
Пономаренко Наталія Петрівна, Сипченко Інна Володимирівна Трансформації мовної норми в українських медіа: виклики редакторської практики.....	42
Сухенко Вікторія Григорівна, Харчук Лілія Валеріївна Мовні стратегії осмислення Голодомору на Сумщині 1932–1933 років в усних наративах очевидців.....	49
Shevchenko Maryna Yuriivna, Siechka Svitlana Volodymyrivna Terminology of the educational tourism sphere in the English and the German languages: lexic-semantic and structural peculiarities.....	56
Юлдашева Людмила Петрівна Типологія оксиморонних синтагм у сучасному поетичному дискурсі.....	63

РОЗДІЛ 2 ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Коломієць Наталія Євгенівна Еволюція жанру байки в українській і зарубіжній літературах XIX – початку XX століть.....	71
Фасоля Тарас Анатолійович Демобілізація дитинства: ідейні трансформації в українській дитячій літературі періоду пізнього сталінізму.....	77

РОЗДІЛ 3 МЕТОДИКА

Горболіс Лариса Михайлівна Динаміка формування компетентностей учнів у процесі вивчення драматургії на уроках зарубіжної літератури у 8–11 класах.....	83
Danylyuk Serhiy Semenovich Use of online platforms in the formation of foreign language competence of students of higher education institutions.....	89
Manko Ruslana Mychajliwna, Manko Pona Andrijivna Interaktywne technologie w nauce polskiej literatury na przykładzie opowiadań Zofii Nałkowskiej „Medaliony”.....	93
Нагорна Світлана Сергіївна Формування англомовної компетентності у писемному мовленні на матеріалі описових текстів у студентів ЗВО.....	98
Ponomarenko Olena Oleksandrivna, Shyshko Anzhelina Vasylivna Conscious grammatical analysis in learning English and German: a contrastive approach.....	104
Попова Олена Анатоліївна Методичні засади інтеграції біографічних відомостей у процесі аналізу художнього тексту на уроках української літератури у 5–7 класах.....	109
Семенов Олена Миколаївна, Грона Наталія Вікторівна Національно-культурний складник змісту підготовки майбутніх учителів – українських філологів в умовах воєнного часу.....	115

СТРАТЕГІЇ ЛІНГВІСТИЧНОГО КОДУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ НОМІНАЦІЇ В СТРУКТУРІ МОВНОГО ПРОСТОРУ КИЄВА

Лакхно Наталія Валентинівна,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української мови

факультету української філології, культури і мистецтва

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

ORCID ID: 0000-0002-5741-463X

Web of Science: OYE-6730-2025

Scopus Author ID: 58949820600

У статті репрезентовано комплексне дослідження механізмів формування мовного простору Києва через призму лінгвістичного кодування об'єктів номінації. Актуальність роботи зумовлена необхідністю теоретичного осмислення сучасного урбанонімікону столиці як динамічної семіотичної системи, що перебуває в стані інтенсивної деколонізаційної трансформації. Обґрунтовано концепцію лінгвістичного кодування як процесу вторинної семіотизації урбаністичного ландшафту, де мовні знаки виступають носіями колективної пам'яті, національних цінностей та ідеологічних настанов суспільства. Шляхом аналізу 2833 урбанонімів (годонімів та агоронімів) експліковано розгалужену ієрархію лінгвістичних кодів. Виявлено домінування меморативного коду, який еволюціонує від індивідуалізованих номінацій до героїзації колективних суб'єктів спротиву, конструюючи оновлений національний пантеон – від актуалізованого ономастикону давньоруського періоду до вишанування героїв сучасної російсько-української війни. Особливу увагу приділено локативному коду, що через механізми трансонімізації астіонімів, оронімів та мікротопонімів маркує геокультурну приналежність Києва до європейського цивілізаційного ареалу. У статті проаналізовано антропогенне, нумеративне та натуралістичне кодування, що відображають інфраструктурний, логістичний та естетичний вектори освоєння міського простору. Висвітлено проблему лінгвістичних ризиків – «семантичного шуму» та паронімічної атракції, спричинених наявністю годонімів-дублетів та ідеологічно амбівалентних назв, що породжують когнітивний дисонанс у сучасному публічному дискурсі. Доведено, що мовна вербалізація простору Києва зміщується від прагматичної орієнтації до аксіологічно маркованого конструювання ідентичності. Зроблено висновок, що лінгвістичне кодування є ключовим інструментом деколонізації семіосфери міста, що перетворює Київ у цілісний та самобутній український культурний текст.

Ключові слова: лінгвістичне кодування, годонім, агоронім, мовний простір міста, колективна пам'ять, мотиватор, мотиват.

Lakhno Nataliia. Linguistic coding of nomination objects in the language space of Kyiv

The article deals the mechanisms of formation of the linguistic space of Kyiv through the prism of linguistic coding of objects of nomination. The relevance of the work is due to the need for theoretical understanding of the modern urbanonym of the capital as a dynamic semiotic system, which is in a state of intensive decolonization transformation. The concept of linguistic coding as a process of secondary semiotization of the urban landscape, where linguistic signs are carriers of collective memory, national values, and ideological guidelines of society, is substantiated. The analysis of 2833 urbanonyms (hodonoms and agoronoms) made it possible to expound a branched hierarchy of linguistic codes. It is shown that the commemorative code dominates. It evolves from individualized nominations to the heroization of collective subjects of resistance, and also constructs an updated national pantheon – from the updated onomasticon of the period of Ancient Rus to the honoring of the heroes of the modern Russian-Ukrainian war. Special attention is paid to the locative code. It marks the geocultural affiliation of Kyiv to the European civilizational area through the transonymization of astionyms, oronyms and microtoponyms. The article analyzes anthropogenic, numerical, and naturalistic coding, which reflect the infrastructural, logistical, and aesthetic vectors of urban space development. . It is spoken in detail the problem of linguistic risks – “semantic noise” and paronymic attraction. They are caused by homonyms-doublets and ideologically ambivalent names, which generate cognitive dissonance in modern public discourse. It is proven that the linguistic verbalization of the Kyiv space is shifting from a pragmatic orientation to an axiologically marked construction of identity. Conclusions are drawn that linguistic coding is a key tool for decolonizing the city's semiosphere, transforming Kyiv into a holistic and distinctive Ukrainian cultural text.

Key words: linguistic coding, homonym, agoronym, language space of the city, collective memory, motivator, motivate.

Вступ. Дослідження лінгвістичних кодів столиці є актуальним, оскільки Київ є символічним центром України, у якому мовне відображення просторової організації дозволяє простежити загальноукраїнські тенденції у сфері урбанонімії та зрозуміти механізми мовного конструювання публічного простору. Нині київський урбанонімікон перебуває в стані інтенсивної динаміки, що зумовлено переосмисленням історичної спадщини. У цих процесах мова виступає

інструментом деколонізації, дерусифікації та формування нової моделі колективної пам'яті. Актуальність дослідження пов'язана також зі зростанням ролі антропоцентричної парадигми в мовознавстві, за якої урбаноніми дедалі частіше розглядають як маркери людського досвіду, емоцій, цінностей і способів осмислення простору. Отже, дослідження лінгвістичного коду Києва є актуальним як у теоретичному, так і прикладному аспектах.

Матеріали та методи. В україністиці спостерігається зростання інтересу як до вивчення загальнотеоретичних питань функціонування урбанонімів (Титаренко А. А. [1], Торчинський М. М. [2], Ратушняк О. М. [3]), так і до аналізу назв внутрішньоміських об'єктів різних міст та регіонів (Андрощук К. М. [4], Негер О. Б. [5], Тищенко О. М. [6], Удовенко Л. О. [8], Яцків Р. Й. [8] та ін.).

Розвідки урбанонімікону столиці поступово розширювалися від переважно етимологічно-описових підходів Железняк І. М. [9], Пономаренка Л. А., Різника О. О. [10] до з'ясування мотиваційних, структурно-семантичних і функціональних характеристик міських назв у працях Гирича І. Б. [11], Данильчука Д. В. [12], Кравченка О. М. [13], Савчук Н. М. [14] та ін.

Дослідженню лінгвокультурних кодів присвячені роботи Н. Андрейчук [15], Ф. Бацевича [16], Т. Ключник [17], Л. Савченко [18], О. Селіванової [19], О. Снитко [20] та ін. Особливості лінгвістичного коду міста Києва досі не були об'єктом лінгвістичних досліджень.

Мета статті – виявити стратегії лінгвістичного кодування об'єктів номінації в межах мовного простору Києва, з'ясувати їхню роль у відтворенні історичної пам'яті та ідентифікації міста, а також окреслити актуальні проблеми сучасної урбанонімічної системи.

У роботі застосовано метод кількісного опису корпусу найменувань у поєднанні із семантичним та дериваційним аналізом, що дало змогу виявити домінантні коди міського простору та відстежити їхні трансформації під впливом соціокультурних чинників.

Матеріалом дослідження є соціально-географічні урбаноніми (за класифікацією А. А. Титаренко), взяті з реєстру офіційного довідника «Вулиці міста Києва» [15] із залученням додаткових довідкових джерел [16; 17]. Проаналізовано 2 833 урбаноніми, з них 2 774 годоніми – назви лінійних об'єктів населених пунктів (2 059 вулиць, 533 провулки, 77 ліній, 32 проспекти, 22 бульвари, 15 узвозів, 12 проїздів, 11 шосе, 5 доріг, 3 алеї, 3 набережні та 2 тупіки) та 59 агоронімів – назв площ. Відсоткові показники розраховано від загальної кількості годонімів та агоронімів Києва.

Результати дослідження. Мовний простір міста зазвичай розуміють як сукупність мовних практик, комунікативних процесів і знакових систем, що функціонують у межах урбаністичного середовища та відображають соціокультурну специфіку міської спільноти. Одним із механізмів його формування та репрезентації є лінгвістичне кодування – процес семіотичного освоєння урбаністичного ландшафту через номінацію, тексти публічного простору, урбанонімію, комерційні назви, візуальну комунікацію та інші мовні маркери. Лінгвістичне кодування є способом фіксації соціальних цінностей, історичної пам'яті, культурних орієнтирів та ідеологічних настанов суспільства в мовних знаках міського простору. Саме через мовне кодування формується символічний образ міста, зрозумілий його мешканцям і представникам зовнішньої спільноти.

Особливу роль у цьому процесі відіграють годоніми та агороніми, оскільки вони є базовим номінативним каркасом семіосфери міста. Назви вулиць, проспектів, провулків і майданів виконують не лише локалізаційну функцію, а й меморативну, ідеологічну та культурно-репрезентативну, відображаючи історичні події, персоналії, цінності та символічні пріоритети суспільства.

Розглянемо основні прийоми лінгвістичного кодування, які виділено шляхом аналізу годонімів та агоронімів міста Києва (класифікацію здійснено за домінантною мотиваційною ознакою урбаноніма, тому окремі назви можуть одночасно належати до кількох типів, що зумовлює можливість перетину класифікаційних груп).

Тривалий час урбанонімія Києва була географічно-орієнтованою, у ХХ–ХХІ століттях відбувається поступова трансформація: значно активізувався **меморативний лінгвістичний код**, завдяки якому сучасний Київ постає як семіотична карта української історії, де вулиці, площі, провулки тощо функціонують не лише як адресні орієнтири, а як носії ідеологічно структурованої колективної пам'яті. Значно зростає кількість зазначених найменувань після 2015 року через декомунізацію, дерусифікацію, війну та переорієнтацію суспільства на український та європейський пантеон. На сьогодні такі номінації складають 41,39%. На відміну від першої та другої хвилі декомунізації, назви вулиць не змінювали на нейтральні, а, навпаки, тепер у нових назвах намагалися підкреслити українські національні цінності, належність громад до українського культурного простору, показово демонструючи різницю між українською ідентичністю і російською [15, с. 40].

Зафіксовано три різновиди меморативних утворень: індивідуальні, групові та подієві. Домінують **індивідуальні меморативи**, що зберігають у номінативному просторі міста імена відомих людей. До історико-державницького канону належать номінації на позначення: князів Київської Русі – *пров. Аскольдів, вул. Володимирська, вул. Ігорівська, вул. Ольгинська, вул. Святославівська / вул. Святослава Хороброго, вул. Святотривська, вул. Ярославів Вал, вул. Ярославська тощо* та військово-політичних діячів (гетьманів, воєвод, провідників визвольних змагань) – *просп. Степана Бандери, вул. Павла Скоропадського, вул. Івана Богуна, вул. Байди-Вишневецького, вул. Дмитра Дорошенка, вул. Євгена Коновальця тощо*. Ці урбаноніми насамперед пов'язані з українською історією ХVII–ХХ століть і маркують історичні постаті різних епох, які долучилися до розбудови, захисту та боротьби за державність.

Окремим підтипом є меморативи мученицько-дисидентського характеру, які слугують моральним меморіалом, закріплюють модель жертви за свободу й гідність: *вул. Олекси Гірника, вул. Анатолія Луциноса, вул. Василя Вишиваного, вул. Ореста Васкула, вул. Георгія Гонгадзе*.

Найновіший шар утворюють назви, пов'язані із сучасною російсько-українською війною, де урбанонімія виконує роль символічного простору вшанування героїв: *вул. В'ячеслава Радіонова, пров. Максима Крив-*

цова, вул. Миколи Кравченка, вул. Геннадія Афанасьєва, вул. Олега Дідушка, вул. Олега Мудрака, вул. Максима Токарьова, вул. Андрія Верхогляда, вул. Дмитра Годзенка, вул. Георгія Брановицького, вул. Андрія Аболмасова, вул. Дениса Антипова, вул. Геннадія Воробйова.

Значний сегмент формують меморативи культурно-інтелектуального спрямування, що репрезентують: постаті українських науковців, винахідників, гуманітарної еліти, просвітників, лікарів, громадських діячів, меценатів тощо – вул. Михайла Грушевського, вул. Бориса Грінченка, вул. Павла Чубинського, вул. Алли Горської, пров. Івана Дзюби, просп. Миколи Бажана, вул. Катерини Білокур, вул. Олександра Довженка, пров. Кузьми Скрябіна, вул. Леоніда Каденюка, вул. / просп. Левка Лук'яненка, вул. Івана Пулюя, вул. Бориса Патона, вул. Архіна Люльки, вул. / бульвар Миколи Міхновського, вул. Академіка Топачевського, вул. Архітектора Олега Петрова, вул. В'ячеслава Чорновола, вул. Вадима Гетьмана, вул. Івана Вакарчука, вул. Миколи Амосова, вул. Михайла Гориня, вул. Михайла Драгоманова, вул. Михайла Максимовича, вул. Василя Сухомлинського, вул. Василя Тарновського, вул. Симириченка, вул. Авіаконструктора Георгія Сікорського, вул. Софії Русової, вул. Юрія Липи та ін.; іноземців українського походження, меценатів або тих, хто підтримував Україну – вул. Джохара Дудаєва, вул. Володимира Пилишенка; знакових носіїв світової інтелектуальної історії – бульвар Вацлава Гавела, вул. Ганни Арендт, вул. Оноре де Бальзака, вул. Рея Бредбері, вул. Енді Воргола, вул. Джеймса Мейса, вул. Вінстона Черчилля та ін.

Другим різновидом досліджуваних об'єктів є **групові меморативи**, що увічнюють не окремих індивідів, а колективних суб'єктів історії. Особливе місце в цій категорії посідають номінації, утворені від назв військових угруповань та підрозділів. Вони транслюють модель колективної героїзації, характерну для суспільства в умовах тривалого воєнного протистояння. У межах цього сегмента виділено кілька тематичних підгруп.

По-перше, це маркери сучасного спротиву, що фіксують у міському просторі актуальну ієрархію героїв: вул. Героїв полку «Азов», вул. Героїв Зміїного, вул. Територіальної Оборони, вул. Національної Гвардії, вул. Інтернаціонального Легіону та вул. Добровольчих Батальйонів. Ці назви не лише вшановують конкретні підрозділи, а й кодують ідею загальнонаціональної залученості до оборони держави. До цієї групи також належить номінація *площа Українських Героїв*, яка є узагальненим символом сучасного захисника.

По-друге, це географічно детерміновані колективні меморативи, де через назву міста-героя вшановано сукупний подвиг його оборонців, як-от у назвах вул. Героїв Маріуполя або *площа Героїв Чернігова*. Окремий смисловий пласт формують назви *алеї* та вул. Героїв *Небесної Сотні*, що маркують перехід від цивільного спротиву до збройного захисту цінностей.

По-третє, важливим елементом лінгвістичного ландшафту є ретроспективні військові номінації,

які закріплюють історичну спадкоємність боротьби за незалежність. До них належать назви, що відсилають до періоду Української революції 1917–1921 рр. та повстанського руху: вул. Січових Стрільців, *алея Героїв Крут*, вул. Українських Повстанців, *площа Героїв УПА*, а також архаїчна назва вул. *Опришківська*.

Водночас у топонімічному просторі столиці збережено традиційні військові меморативи радянського періоду, зокрема вул. Героїв Дніпра та вул. Героїв Севастополя. Ці назви апелюють до подій Другої світової війни, але в сучасному контексті вони підлягають переосмисленню, доповнюючи загальну концепцію Києва як міста героїчної слави різних поколінь.

Родинні меморативи увічнюють цілі династії як носіїв колективного культурного, наукового або меценатського внеску, що наближує київську урбанімію до європейських традицій. Протягом останніх двох років у межах процесів деколонізації та дерусифікації в Києві з'явилося 42 нові назви відповідного спрямування, що свідчить про зміну меморіальної парадигми: якщо в топоніміконі радянського періоду родинні назви були вкрай рідкісними через ідеологічний акцент на «індивідуальному героїзмі» або «класовій єдності», то сучасний етап фокусується на родинних цінностях та спадковості. Залежно від характеру внеску династії в історію Києва та України, досліджувані мотиви охоплюють широкую типологію: від династій меценатів, державників та підприємців – вул. Родини Бродських, вул. Родини Ханенків, вул. Родини Бунге, вул. Родини Крістерів, вул. Родини Алчевських, до наукових і творчих родин – вул. Родини Кістяківських, вул. Сім'ї Прахових, вул. Сім'ї Стешенків, вул. Сім'ї Кульженків, вул. Родини Костюків, вул. Сім'ї Холодних, вул. Сім'ї Ідзиковських, вул. Родини Вороних, вул. Родини Якубовських та вул. Родини Шовкоплясів. У номінаціях вул. Братів Зерових, вул. Братів Чучупаків вшановано братство як форму солідарності.

Найменшим, але ідеологічно виразним сегментом є **подієві меморативи**, що фіксують у колективній пам'яті знакові історичні події та державотворчі процеси. Похідні, мотивовані конкретними історичними фактами або явищами: вул. *Конотопської битви*, вул. *Конституції*, вул. *Незалежності*, майдан *Незалежності*, вул. *Оборони Києва*, вул. *Соборності*, просп. *Соборності*. Такі назви виконують функцію історичної актуалізації, відображаючи ключові етапи національного становлення та політичної боротьби.

Особливу роль у формуванні меморативного коду відіграють перейменування. У номінаціях, що виникли внаслідок заміни попередньої, меморативність поєднана з ідеологічною трансформацією міського простору. Наприклад, перейменування вул. *Щорса* → вул. *Коновальця*, вул. *Мічуріна* → вул. *Ягелонська*, вул. *Бударіна* → вул. *Українського відродження* є актами деколонізації та символічного перезапису історії.

Одним з найпотужніших механізмів формування мовного простору Києва є **локативне (географічне) кодування (20 %)**. Відтопонімі годоніми та агороніми утворюються шляхом трансонімізації, тобто викорис-

тання для найменування об'єктів онімів інших розрядів. Мотиваторами є топоніми на позначення географічних об'єктів, що репрезентують як український, так і загальносвітовий геокультурний простір, відображаючи історичні, політичні та культурні зв'язки столиці з іншими населеними пунктами.

Астіонімний код. Домінують назви, похідні від астіонімів, що називають міста України та світу: *площа Анкари, вул. Алматинська, пров. Бакинський, Бориспільське шосе, вул. Вифлеємська, вул. Волноваська, вул. Донецька, вул. Єреванська, вул. Жашиківська, вул. Запорізька, вул. Золочівська, вул. Ірпінська, вул. Знам'янська, вул. Кам'янець-Подільська, вул. Краківська, площа Львівська, вул. Лондонська, вул. Маріупольська, вул. Мукачівська, вул. Ніжинська, вул. Новгород-Сіверська, вул. Олешківська, площа Одеська, вул. Обухівська, вул. Паризька, вул. Переяславська, вул. Полтавська, вул. Ризька, вул. Римська, вул. Тернопільська, пров. Тбіліський, вул. Свалявська, вул. Севастопольська, вул. Таращанська, площа Харківська, вул. Хотянська, пров. Ужгородський, вул. Узинська, пров. Фастівський, вул. Флоренції, площа Чернігівська, вул. Ятинська та ін.*

Оронімний код. Друге місце посідають номінації, мотивовані оронімами (назвами елементів рельєфу), які виконують меморативну, орієнтаційну та ідентифікаційну функції, закріплюючи в міському просторі географічну пам'ять. Базовими є лексеми на позначення: гір та пагорбів – *вул. Альпійська, пров. Альпійський (Альпи), вул. Байкова (Байкова гора), вул. Багринова (Багринова гора), вул. Бескидська (Бескиди) вул. Чорногірська (Чорна гора), вул. Щекавицька, пров. Щекавицький (гора Щекавиця);* урочищ та ярів – *пров. Бабин Яр (Бабин Яр), вул. Божків Яр, вул. Вознесенський Яр, вул. Дубищанська (Дубище), вул. Жуків Затон (Жуків яр), вул. Замковецька (Замковище), вул. Ковпитська (Ковпит), вул. Кучмин Яр (Кучмин), вул. Покільська (Покол), вул. Протасів Яр (Протасів Яр), вул. Хрещатик (традиційно пов'язується з рельєфною особливістю – Хрещатим яром), вул. Цимбалів Яр, пров. Цимбалів Яр; особливостей рельєфу місцевості – вул. Завальна, вул. Курганівська, вул. Стара Поляна.*

Мікропонімний код. Значний масив становлять назви, пов'язані з історичними місцевостями. Їхня мотивація ґрунтується на історико-культурній домінанті: *вул. Білицька, пров. Білицький (Білице поле), вул. Галаганівська (Галагани), вул. Забайківська (Забайків'я), вул. Загорівська (Загорівщина), вул. Звіринецька (Звіринець), вул. Кожум'яцька (Кожум'яки), вул. Куренівська (Куренівка), вул. Кудрявська (Кудрявець), вул. Малокитаївська (Китаїв), вул. Маслівка (Маслівка), вулиці Микільська, Микільсько-Ботанічна, Микільсько-Слобідська, Микільсько-Хутірська, пров. Слобідський (Микільська Слобідка), вул. Милославська (Милославичі / Милославина), вул. Нивська (Нивки), вул. Паньківська (Паньківщина), вул. Пересіченська (Пересічене), вул. Предславинська (Предславине), вул. Пронівська (Пронівщина), вул. Саперне поле, вул. Святищенська (Святище / Святищенське), вул. Хрестова, пров. Хрестовий (Хрести).*

Об'єктно-орієнтований код. Цей тип номінації ґрунтується на зв'язку годоніма з конкретним архітектурним, інженерним або географічним орієнтиром, до якого веде вулиця або поруч із яким вона розташована: *сакральнотроїцькі об'єкти – вул. Введенська (Введенська церква), вул. Георгіївська (Георгіївська церква), вул. Іллінська (Іллінська церква), вул. Ірининська (Ірининський монастир), вул. Лаврська, пров. Лаврський (Києво-Печерська лавра), вул. Михайлівська (Михайлівський собор), вул. Оленівська (церква Костянтина й Олени), вул. Свято-Троїцька (Троїцька церква / монастир), вул. / площа Софіївська (Собор Софії Київської), вул. Спаська (церква Спаса Преображення), вул. Стрітенська (Стрітенська церква), вул. Троїцька, вул. Трьохсвятительська (Трьохсвятительська церква); інженерно-архітектурні споруди – вул. Кадетський гай (Кадетський корпус), вул. Сеноманська (назва свердловин), вул. Старовокзальна (згадка про перший залізничний вокзал); векторно-шляхові номінації (напрямок, годоніми, які історично вказували на напрямок руху до інших населених пунктів («шляхи»)) – вул. Велика Васильківська, вул. Велика Житомирська, вул. Мала Житомирська, вул. Велика Китаївська, вул. Старобориспільська.*

Внутріньоміський територіальний код. Внутрішню територіальну стратифікацію міста відображають назви, утворені від кварталонімів (найменувань окремих районів, мікрорайонів, житлових масивів, кварталів та інших частин міста): *вул. Березняківська, вул. Берковецька, вул. Бесарабська, вул. Биківнянська, пров. Биківнянський, вул. Борщагівська, вул. Голосіївська, площа Голосіївська, пров. Лук'янівський, вул. Новодарницька, вул. Оболонська, площа Печерська, вул. Подільська, пров. Позняківський, наб. Русанівська, вул. Русанівський, вул. Святошинська, вул. Сирецька, площа Солом'янська, вул. Теремківська, вул. Шулявська тощо.*

Гідронімний та острівний код. Годоніми, мотивовані острівними назвами та гідронімами (номінаціями водних об'єктів), складають 22% та відображають природний ландшафт у міській номінації: *назви островів – вул. Труханівська, вул. Хортицька; гідроніми – вул. Азовська, вул. Глибочицька, проїзд Глибочицький, вул. Градинська, вул. Дністровська, вул. Йорданська, вул. Збруцька, пров. Інульський, вул. Кловська, вул. Княжий затон, площа Либідська, вул. Маричанська, вул. Оскольська, вул. Помильська, вул. Святязька, вул. Сиваська, вул. Синьозерна, вул. Совська.*

Макрогеографічний код реалізують назви, похідні від райононімів, суверонімів та континентонімів. Такі лексеми представлені обмежено, вони формують уявлення про Київ як центр перетину регіональних і глобальних просторів: *від континентонімів (назв частин світу) – вул. Європейська, площа Європейська; від райононімів – вул. Закарпатська, вул. Зелений клин (від назви українського регіону на Далекому Сході Росії, території масового переселення українського народу), вул. Кавказька, вул. Карпатська, вул. Кримська, вул. Таврійська; від суверонімів (назв держав) – вул. Ічкерська, вул. Латвійська, просп. Литовський, вул. Молдовська, вул. Португальська.*

Антропогенний лінгвістичний код є одним із найпродуктивніших (12,6%) і відображає людину як творця, організатора й користувача міського простору. Такі назви переважно фіксують результати людської діяльності та матеріальну інфраструктуру міста: виробництво та оборону – *площа Арсенальна, вул. Автозаводська, вул. Агрегатна, вул. Заводська, вул. Корабельна, вул. Млинна, вул. Силікатна, вул. Цегельна, вул. Цитадельна, тупик Фортечний*; транспорт і зв'язок – *вул. Аеродромна, вул. Авіаційна, вул. Гаражна, шосе Залізничне, пров. Іподромний, площа Поштова, вул. Причальна, пров. Телеграфний*; державні інституції та освіту – *вул. Банкова, вул. Верховної Ради, вул. Громадська, вул. Інститутська, вул. Обсерваторна, вул. Університетська*; медицину й науку – *вул. Госпітальна, вул. Лабораторна, вул. Лікарняна, вул. Оранжевейна, вул. Парникова, вул. Санаторна*.

Корпоративну модель міста формують номінації, утворені від професійно-станових назв, що створюють образ «міста майстрів»: *вул. Архітекторів, вул. Бондарська, вул. Вчительська, вул. Геофізиків, вул. Гончарна, вул. Зодчих, вул. Електриків, пров. Енергетиків, вул. Інженерна, вул. Квітникарська, вул. Мисливська, вул. Монтажників, вул. Провідницька, вул. Селекціонерів, пров. Слюсарний, вул. Теслярська*. Поодинокі годоніми кодують історичні форми українського соціуму та станову приналежність: *вул. Гайдамацька, вул. Гетьманська, вул. Козацька, вул. Народна, вул. Отаманська, вул. Селянська, вул. Чумацька*. Поява таких назв, особливо в останні десятиліття, свідчить про відновлення історичної пам'яті та національної ідентичності в топонімічному просторі столиці.

Важливу роль у впорядкуванні міського простору відіграє **нумеративний лінгвістичний код**. Кількісні числівники та порядкові форми в складі номінацій перетворюються на елементи координатної системи міста, де мова виконує функцію просторового індексу, а не символічного знаку. Поява таких назв зумовлена містобудівною необхідністю – масовою забудовою, прокладанням паралельних або послідовних вулиць, провулків і проїздів у межах одного мікрорайону. Такі урбаноніми були переважно поширені в радянські часи, нині їх кількість суттєво скоротилася, але вони й досі складають доволі помітний пласт в урбаноніміконі міста – **10,11%**. Найчисельнішою групою є мотивати, у яких числівник виступає диференційним елементом, що розмежовує серію однотипних об'єктів і поєднується з базовою апелятивною або власною назвою, наприклад: *пров. Березневий (2-й, 3-й), пров. Бортницький (2-й, 3-й), вул. Ентузіастів (1-а – 10-та), вул. Залізнична (1-ша – 4-та), вул. Канальна (1-ша – 12-та), пров. Лісо-Степовий (1-й – 5-й), вул. Лугова (1-ша – 14-та), вул. Набережна (1-ша – 15-та), вул. Озерна (1-ша – 16-та), вул. Острівна (1-ша, 2-га), пров. Північно-Озерний (1-й – 10-й), вул. Повздовжня (1-ша, 2-га), вул. Садова (1-ша – 160-та), пров. Садовий (1-й – 7-й), вул. Синьоозерна (1-ша – 5-та), вул. Східна (1-ша – 3-тя), пров. Східно-Дальній (1-й – 6-й)* та ін. Окремим, ідеологічно нейтральним сегментом є порядкові

назви: *вул. Перша, вул. Друга, вул. П'ята, вул. Шоста*, що зустрічаються переважно в зонах котеджної забудови. Крайнім проявом нумеративного кодування є 77 ліній (зокрема, у Пуща-Водиці зафіксовано назви від 1-ї лінії до 14-ї лінії). У таких номінаціях лексична мотивація відсутня, а ідентифікація об'єкта здійснюється виключно через числовий порядковий номер. На сьогодні спостерігаємо тенденцію до поступового скорочення цього пласта в межах житлових масивів, проте він залишається домінантним для промислових зон та садових товариств.

Також одним із продуктивних способів мовного освоєння міського простору є **натуралістичний лінгвістичний код (7,8%)**. Його сутність полягає в перенесенні природного ландшафту в урбаністичний простір через мову. Базовими є лексеми, що називають рослини, тварин, природні речовини та кольори, виконують образно-асоціативну й естетичну функції та компенсують дефіцит «природи» в урбанізованому середовищі. Зафіксовано такі типи натуралістичних урбанонімів: від флоронімінативних (мотивовані назвами рослин, найбільш численна підсистема) – дерева і кущі: *вул. Березова, вул. Вербівська, вул. Вербна, вул. Вербова, вул. Верболозна, вул. Дубова, вул. Калинова, вул. Каштанова, вул. Кленова, вул. Липова, вул. Осокорська, вул. Піктова, вул. Смерекова, вул. Тополева, вул. Шовковична, вул. Ялинкова, провул. Ялинковий*; лексеми на позначення плодівих та ягідних культур – *вул. Абрикосова, вул. Виноградна, вул. Горіхова, вул. Грушева, вул. Малинова, вул. Порічкова, вул. Смородинова, вул. Фруктова, вул. Черешнева, вул. Яблунова*; квітів і декоративних рослин – *вул. Орхідейна, вул. Трояндова, вул. Фіалкова*; сільськогосподарські культури та трави – *вул. Кукурудзяна, вул. Лозова, вул. М'ятна, вул. Огіркова, вул. Пшенична*; від фаунонімінативних (мотивовані назвами тварин і птахів) – *пров. Голубиний, вул. Лебединська, вул. Рибна, пров. Рибний, вул. Солов'їна*; від мінералогічних (назви, утворені від назв природних речовин і копалин) – *вул. Газова, вул. Золота, вул. Соляна, вул. Янтарна*; від колоративів – *вул. Зелена, вул. Золота, вул. Лазурна, пров. Лазурний, вул. Помаранчева, вул. Рожева, пров. Рожевий, пров. Рубіновий*. Зазначені колоративні годоніми мають подвійну мотивацію: природну (колір як властивість світу) та естетичну (колір як образ і символ).

Помітна тенденція до збільшення зазначених урбанонімів у мовному просторі Києва. Якщо раніше натуралістичні назви були характерні переважно для приватного сектора (Осокорки, Жуляни), то під час великої хвилі дерусифікації (2022–2025 рр.) їх почали активно використовувати для перейменування великих вулиць у спальних районах.

Умовний лінгвістичний код в урбаноніміконі міста Києва складає 4,7% і репрезентує особливий тип міської номінації, за якої назва не відображає об'єктивні властивості об'єктів, їхню локалізацію або історію, а ґрунтується на абстрактних поняттях та асоціаціях: календарно-часових – *вул. Березнева, пров. Березневий, вул. Вереснева, вул. Весняна, вул. Зимова, вул. Літня*,

вул. Листопадна, вул. Лютнева, вул. Серпнева, вул. Січнева, вул. Травнева; метеорологічно-світлових та природно-візуальних – вул. Веселкова, вул. Зоряна, вул. Промениста, вул. Райдужна вул. Світла, вул. Сонячна, вул. Ясна, пров. Ясний; оцінно-емоційних та концептуальних – вул. Дружня, вул. Затишна, вул. Мирна, вул. Надії, вул. Радісна, вул. Справедливості, вул. Тиха, вул. Успішна, вул. Щаслива, пров. Щасливий, вул. Юнацька, вул. Юності; естетичних та сенсорних – пров. Гучний, вул. Живописна, вул. Запашина, вул. Квітуча, вул. Мальовнича, пров. Рясний, вул. Солодкий. Специфіка цих назв полягає в їхній «деїдеологізованості» та спрямованості на створення позитивного психологічного клімату міського середовища.

Топографічний лінгвістичний код відбиває зв'язок назви з особливостями зовнішнього вигляду об'єкта (розміру, конфігурації) та його географічним розташуванням (ландшафт, наближення до певних відомих міських об'єктів). Зазначений спосіб номінації є одним із найдавніших етапів формування міського простору, оскільки базується на прагматичній орієнтації мешканців у природному та архітектурному ландшафті. Нині розглядані найменування переважно властиві урбанонімікону сільських поселень або периферійних районів міста. В ономастичному просторі Києва вони складають лише 2,4%. У межах цього коду зафіксовано мотивати, що називають: рельєфні та ландшафтні орієнтири – вул. Берегова, вул. Гориста, вул. Залісна, вул. Крута, вул. Нагірна, вул. Над'ярна, вул. Низинна, вул. Підгірна, вул. Підлісна, вул. Похла; локаційні та просторові маркери – вул. Верхній Вал, вул. Верхньогірська, вул. Верхньоключова, вул. Загородня, вул. Задорожня, вул. Заканальна, вул. Зовнішня, вул. Нижній Вал, вул. Південна, вул. Північна, вул. Східна, вул. Центральна; конфігураційні характеристики – дорога Велика Кільцева, вул. Західно-кільцева, вул. Кільцева, вул. Кругла, вул. Кутова, вул. Поперечна, вул. Радіальна, вул. Роздільна; дистанційні та межові ознаки – вул. Квартальна, вул. Кінцева, вул. Крайня, вул. Магістральна, вул. Межова, вул. Суміжна; об'єктно-орієнтовані назви – вул. Гаванська, вул. Кар'єрна, вул. Набережна, вул. Озерна, вул. Острівна, вул. Правобережна, вул. Прибережна, вул. Садово-Набережна.

Етнічне лінгвістичне кодування. В урбаноніміконі Києва розглядані номінації становлять близько 0,8% і є кількісно обмеженим, проте семантично та культурно виразним пластом. Вони мають катаяконімну та етнонімну дериваційну основу і виконують передусім ідентифікаційно-меморативну та історико-культурну функції. Домінують лексеми, утворені від назв сучасних народів або національностей: вул. Азербайджанська, вул. Вірменська, вул. Грузинська, пров. Грузинський, вул. Естонська, пров. Естонський, вул. Німецька, пров. Ромський, вул. Чеська. Такі номінації підкреслюють присутність або історичну значущість відповідних етнічних груп у культурному просторі столиці. Зафіксовано мотивати, співвіднесені з давніми етносами та кочовими народами, що кодують глибокі історичні пласти формування етнічного ландшафту України й уво-

дять до сучасного міського простору архаїчні етноніми як знаки історичної тяглості: вул. Печенізька, вул. Половецька, вул. Сарматська, вул. Скіфська, вул. Татарська, пров. Татарський. Внутрішньоетнічний рівень представлено назвами, пов'язаними з етнографічними групами українців, зокрема вул. Гуцульська та вул. Лемківська. Це підкреслює внутрішню культурну розмаїтість національного ядра в межах міської топонімії.

У мовному просторі Києва назви із **символічним лінгвістичним кодом** становлять кількісно незначний (0,36%), але аксіологічно вагомий пласт. До нього належать номінації, що вербалізують світоглядні цінності та календарно-релігійні орієнтири: вул. Благовіщенська, вул. Єдності, вул. Новорічна, вул. Покровська, вул. Преображенська, вул. Різдвяна. Специфіка цих назв полягає у трансляції базових для української лінгвокультури концептів – єдності, духовності, сакрального часу, оновлення.

Аналіз сучасних назв вулиць та площ столиці свідчить, що процес реформування міського простору ускладнений низкою лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників. Серед найбільш релевантних проблем варто виділити такі: 1. Наявність урбанонімів-дублетів у межах одного міста створює суттєві труднощі для навігації та роботи екстрених служб. Це зумовлене приєднанням до міста колишніх приміських поселень, де історично існували локальні назви, які не були повністю уніфіковані після адміністративного розширення. Наприклад, є однойменні вулиці *Вишнева, Квітнева, Липова, Лугова, Малинова, Мисливська, Озерна, Польова, Промениста, Садова, Соснова тощо*. 2. Іншою лінгвістичною перешкодою є існування схожих за звучанням номінацій. Через дію закону «економії мовленнєвих зусиль», містяни схильні відкидати уточнювальні компоненти назв (звання, професії, імена), що зумовлює ідентифікаційний збій: диференціація між вул. *Академіка Ромоданова* та вул. *Ромоданівською*, вул. *Владлена Кузнєцова* та вул. *Анатолія Кузнєцова* або між вул. *Віктора Забіли* та вул. *Наталі Забіли* фактично нівелюється в повсякденному спілкуванні, перетворюючи різні за змістом назви на омонімічні пари. 3. Важливим аспектом дослідження є проблема комунікативної чіткості урбаноніма, оскільки в традиційній топонімії існує нечітке розмежування між одиничними особами та групами осіб у назвах прикметникового типу на *-ськ-*. Спостереження засвідчує, що назви на кшталт вул. *Аркасівської*, вул. *Сулимівської*, вул. *Тереценківської* без відповідних фонових знань створюють семантичну лауну, адже пересічному мовцеві не зрозуміло, увічнею назва весь рід чи конкретного діяча. 4. Попри активну фазу дерусифікації, у міському просторі зберігаються конфліктні номінації, що потребують додаткової експертної оцінки. Показовим прикладом є вул. *Петра Вершигори*. Її збереження в реєстрі ґрунтується на літературній діяльності постаті, проте ігнорування його приналежності до каральної системи НКВС створює когнітивний дисонанс у сучасному патріотичному дискурсі. Наявність таких назв провокує постійні громадські дискусії та петиційну активність.

Висновки. Мета статті – з'ясувати механізми та чинники створення мовного простору Києва через лінгвістичний код урбанонімів, а також окреслити роль номінативних практик у відтворенні історичної пам'яті та ідентичності міста. У дослідженні застосовано кількісний опис корпусу найменувань у поєднанні із семантичним аналізом, що дає змогу виявити домінуючі коди міського простору та їхні зміни під впливом соціокультурних трансформацій.

Лінгвістичний код столиці функціонує як динамічна система, що відображає перехід від орієнтаційно-прагматичної до ідеологічно маркованої моделі міського простору. Застосування кількісно-семантичного підходу виявило безумовне домінування меморативного коду, який через індивідуальні, групові та подієві назви виступає ключовим інструментом деколонізації та формування оновленої історичної пам'яті. Поряд із традиційним локативним та об'єктно-орієнтованим кодуванням, у сучасному урбаноніміконі спостерігаємо

тенденцію до посилення натуралістичного та умовного кодів, що свідчить про запит суспільства на гуманізацію та деідеологізацію периферійних зон міста. Водночас виявлені системні проблеми – наявність назв-дублетів, фонічна подібність антропонімів та семантичні лакуни прикметникових назв – підкреслюють необхідність подальшої лінгвістичної експертизи для забезпечення комунікативної чіткості міського простору. Отже, реалізовані стратегії номінації не лише впорядковують територію, а й стають активним засобом ретрансляції національних цінностей та конструювання сучасної ідентичності Києва.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в поглибленому аналізі мотиваційних моделей новітніх урбанонімів, вивченні рецепції перейменувань у мовній свідомості мешканців, порівняльному зіставленні урбанонімних процесів різних міст України, а також використанні цифрових методів для візуалізації історико-семантичних шарів міського ландшафту.

Література:

1. Титаренко А. А. Місце урбанонімів у загальній класифікації онімів. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*, 9(2), 2013, 171-180. <https://doi.org/10.31812/filstd.v9i2.470>
2. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови : монографія. Хмельницький: Авіст, 2008. 550 с.
3. Ратушняк О. М. До питання критеріїв перейменування вулиць і населених пунктів. Перейменовальні процеси в топоніміці як ціннісний вибір українського суспільства. *Матеріали Всеукраїнської науковопрактичної конференції*. Миколаїв : ФОП Жаган, 2015. С. 91–92.
4. Андрощук К. М. Урбанонімія Вінниці у контексті деколонізації і дерусифікації (третья хвиля перейменувань 2022 р.). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2023. № 62. Т. 1. С. 13-16.
5. Негер О. Б. Сучасна офіційна урбанонімія міста Ужгорода. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*. Вип. 1 (45), 2021. С. 327–333. [https://doi.org/10.24144/2663-6840.2021.1.\(45\).327-333](https://doi.org/10.24144/2663-6840.2021.1.(45).327-333)
6. Тищенко О. М. Топоніміка Комишанського краю Херсонської області. *Українська мова*. 2010. № 1. С. 46–50.
7. Удовенко Л. О. Урбаноніми антропонімного походження на мапі сучасного Харкова. 2020. Електронний ресурс. URL: <https://periodicals.karazin.ua/uahistory/article/view/16258>
8. Яцків Р. Й. До питання про урбаноніми Дрогобича. 2013. Електронний ресурс. URL: http://dspu.edu.ua/native_word/wp-content/uploads/2016/04/2013-40.pdf
9. Желєзняк І. М. Київський топонімікон. Київ : Кий, 2014. 424 с.
10. Пономаренко Л. А., Різник О. О. Київ. Короткий топонімічний довідник : довідкове видання. Київ : Павлім, 2003. 124 с.
11. Гирич І. Б. Топонімія Києва як відбиття історичної пам'яті. *Пам'ятки України : Історія та культура. Науковий часопис*. 2014. №5. С. 62–71.
12. Данильчук Д. В. Екзотопонімія як джерело мотивації урбанонімів міста Києва. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 10 : Проблеми граматики і лексикології української мови*. 2011. Вип. 7. С. 195–198. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3\(9\)-104-130](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3(9)-104-130)
13. Кравченко О. М. Топонімічні перейменування пострадянського Києва: символіка й ідентичність. *Наукові записки НаУКМА. Історичні науки*. 2019. Т. 2. С. 63–70.
14. Савчук Н. М. Мовна мотивація урбанонімів Києва: лексико-семантичний аналіз. Вінниця : Видавництво ВНАУ, 2018. 140 с.
15. Андрейчук Н. І. Лінгвокультурний код як антропоцентрична модель буття (на матеріалі української мови) : дис. ... канд. філол. наук. Львів : НУ «Львівська політехніка», 2010. 215 с.
16. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. М-во освіти і науки України, Львів. Нац. Ун-т ім. І. Франка. Київ : Довіра, 2007. 208 с.
17. Ключник Т. О. Поняття коду в лінгвістичних студіях. *Науковий вісник МДУ імені В. О. Сухомлинського. Серія «Механізми функціонування та проблеми реалізації законодавства про адміністративні правопорушення»*. 2021. № 3 (30). С. 113–118.
18. Савченко Л. В. Феномен етнокодів духовної культури у фразеології української мови: етимологічний та етнолінгвістичний аспекти. Сімферополь : Доля, 2013. 600 с.
19. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008, 712 с.
20. Снитко О. С. Коды культуры і мовній дієності. *Studia Linguistica*. Збірник наукових праць КНУ ім. Т. Шевченка. 2008. С.115–121.
21. Вулиці міста Києва : офіційний довідник (Додаток до рішення Київської міської ради від 22.01.2015 № 34/899). Київ, 2015. 324 с. URL: <https://kyivcity.gov.ua/img/item/general/167.pdf>

22. Перелік вулиць у місті Києві, які перейменовані протягом 2014–2021 років. URL: <https://kyivcity.gov.ua/img/item/general/9844.pdf>

23. Перелік вулиць у місті Києві, які перейменовані протягом 2022–2023 років. URL: <https://kyivcity.gov.ua/img/item/general/9845.pdf>

References:

1. Tytarenko, A. A. (2013). Mistse urbanonimiv u zahalnoi klasyfikatsii onimiv. *Filolohichni studii: Naukovyi visnyk Kryvorizkoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, 9(2), 171–180. <https://doi.org/10.31812/filstd.v9i2.470>. [in Ukrainian].

2. Torchynskyi, M. M. (2008). *Struktura onimnoho prostoru ukrainskoi movy: monohrafiia*. Khmelnytskyi: Avist, 550 p. [in Ukrainian].

3. Ratushniak, O. M. (2015). Do pytannia kryteriiv pereimenuvannia vulyts i naselenykh punktiv. In *Pereimenuvalni protsesy v toponimitsi yak tsinnisnyi vybir ukrainskoho suspilstva: Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Mykolaiv: FOP Zhahan. 91–92. [in Ukrainian].

4. Androshchuk, K. M. (2023). Urbanonimiia Vinnytsi u konteksti dekolonizatsii i derusyfikatsii (tretia khvyliia pereimenuvan 2022 r.). *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Filolohiia*, 62, 13–16. [in Ukrainian].

5. Neher, O. B. (2021). Suchasna ofitsiina urbanonimiia mista Uzhhoroda. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Filolohiia*, 1(45), 327–333. [https://doi.org/10.24144/2663-6840.2021.1.\(45\).327-333](https://doi.org/10.24144/2663-6840.2021.1.(45).327-333). [in Ukrainian].

6. Tyshchenko, O. M. (2010). Toponimika Komyskanshokoho kraiu Khersonskoi oblasti. *Ukrainska mova*, (1), 46–50. [in Ukrainian].

7. Udovenko L. (2020). Urbanonimy antroponimnoho pokhodzhennia na mapi suchasnoho Kharkova. Elektronnyi resurs. URL: <https://periodicals.karazin.ua/uahistory/article/view/16258> [in Ukrainian].

8. Yatskiv R. Y. (2013). Do pytannia pro urbanonimy Drohobycha. Elektronnyi resurs. URL: http://dspu.edu.ua/native_word/wp-content/uploads/2016/04/2013-40.pdf [in Ukrainian].

9. Zheliezniak, I. M. (2014). *Kyivskiy toponimikon*. Kyiv: Kyi. 424 p. [in Ukrainian].

10. Ponomarenko, L. A., & Riznyk, O. O. (2003). *Kyiv. Korotkyi toponimichnyi dovidnyk*. Kyiv. Short toponymic guide. Pavlim. 124 p. [in Ukrainian].

11. Hyrych, I. B. (2014). Toponimiia Kyieva yak vidbytta istorichnoi pamiaty. *Pamiatky Ukrainy: Istoriia ta kultura*, 5, 62–71. [in Ukrainian].

12. Danylchuk, D. V. (2011). Ekzotoponimy yak dzherelo motyvatsii urbanonimiv mista Kyieva. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 10: Problemy hramatyky i leksykologii ukrainskoi movy*, 7, 195–198. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3\(9\)-104-130](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3(9)-104-130). [in Ukrainian].

13. Kravchenko, O. M. (2019). Toponimichni pereimenuvannia postradianskoho Kyieva: Symvolika y identychnist. *Naukovi zapysky NaUKMA. Istorychni nauky*, 2, 63–70. [in Ukrainian].

14. Savchuk, N. M. (2018). Movna motyvatsiia urbanonimiv Kyieva: leksyko-semantychnyi analiz. Vinnytsia : Vydavnytstvo VNAU, 140 p. [in Ukrainian].

15. Andreichuk N. I. Lihvokulturnyi kod yak antropotsentrychna model buttia (na materialy ukrainskoi movy) : dys. ... kand. filol. nauk. Lviv : NU "Lvivska politekhnika", 2010. 215 p. [in Ukrainian].

16. Batsyevych F. S. Slovyk terminiv mizhkulturnoi komunikatsii [Dictionary of terms of intercultural communication]; Ministry of Education and Science of Ukraine, I. Franko Lviv. nat. Univ. Kyiv : Dovira, 2007. 205 p. [in Ukrainian]

17. Kliuchnyk T. O. Poniattia kodu v lnhvistychnykh studiiakh. Naukovyi visnyk MDU imeni V.O. Sukhomlynskoho. Serii "Mekhanizmy funktsionuvannia ta problemy realizatsii zakonodavstva pro administratyvni pravoporushennia". 2021. № 3 (30). 113–118. [in Ukrainian].

18. Savchenko L. V. Fenomen etnokodiv dukhovnoi kultury u frazeolohii ukrainskoi movy: etymolohichni ta etnolnhvistychnyi aspekty. Simferopol : Dolia, 2013. 600 p. [in Ukrainian].

19. Selivanova O. O. Suchasna lnhvistyka: napriamy ta problemy : pidruchnyk. Poltava : Dovkillia-K, 2008, 712 p. [in Ukrainian].

20. Snytko O. S. Kody kultury i movnii disnosti. *Studia Linguistica*. Zbirnyk naukovykh prats KNU im. T. Shevchenka. 2008. 115–121. [in Ukrainian].

21. Vulytsi mista Kyieva: Ofitsiinyi dovidnyk (Dodatok do rishennia Kyivskoi miskoi rady vid 22.01.2015 № 34/899). (2015). Kyiv. <https://kyivcity.gov.ua/img/item/general/167.pdf>. [in Ukrainian].

22. Perelik vulyts u misti Kyievi, yaki pereimenuvani protiahom 2014–2021 rokiv. (n.d.). <https://kyivcity.gov.ua/img/item/general/9844.pdf> [in Ukrainian].

23. Perelik vulyts u misti Kyievi, yaki pereimenuvani protiahom 2022–2023 rokiv. (n.d.). <https://kyivcity.gov.ua/img/item/general/9845.pdf> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 24.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

